

THAILAND TOURISM CONFIDENCE INDEX 2011 / 2

JUNE 2011

ดัชนีความเชื่อมั่น ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว ในประเทศไทย ไตรมาสที่ 2 ปี 2554

Tourism Situation and Forecast of
Tourists' Behavior and Confidence Index of
Thailand's Tourism Industry

โครงการการรายงานและพยากรณ์
สถานการณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว
และความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ
ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University
Pillar of the Kingdom

- ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 2 ปี 2554 ลดลงมาอยู่ที่ระดับ 84 จากระดับ 97 ในไตรมาศก่อน เนื่องจากการลดลงของนักท่องเที่ยวในประเทศ และภาวะการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้น
- ผู้ประกอบการเชื่อมั่นว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จะกลับมาใกล้เคียงระดับปกติ (102)

โครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย (ททท.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย (สทท.) และคณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อคาดการณ์ และสะท้อนถึง
สถานการณ์การท่องเที่ยวที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต
(รายได้ไตรมาส) และเผยแพร่ให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้
เพื่อที่จะได้เตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง
ที่จะเกิดขึ้นได้

การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การสำรวจและจัดทำดัชนีความเชื่อมั่น
ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว
2. การสำรวจการวางแผนท่องเที่ยวและความคิดเห็น
นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
3. การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการไตรมาสที่ 2 ปี 2554 เท่ากับ 84 ลดลงจาก 97 ในไตรมาสที่ 1 ปี 2554 เนื่องจากการลดลงของนักท่องเที่ยวในประเทศ ทั้งจากการเป็นช่วงใกล้การเลือกตั้ง แรงกดดันจากราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น การแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการไตรมาสที่ 3 ปี 2554 เท่ากับ 102 ใกล้เคียงระดับปกติ
- ผู้ประกอบการให้ความเชื่อมั่นว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จะดีกว่าระดับปกติ ทั้งวันอาสาฬหบูชา-วันเข้าพรรษา และ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

- ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม และธุรกิจสปา และนวด เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีค่าดัชนีความเชื่อมั่นสูงกว่ากลุ่มธุรกิจอื่นๆ
- นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 44 มีแผนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 (ลดลงจากร้อยละ 60 ในไตรมาสที่ 2) ทั้งนี้เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ช่วง low season ในฤดูฝน โดยจุดหมายหลักของนักท่องเที่ยวยังคงเป็นจังหวัดชายทะเล เช่น ระยอง ชลบุรี กระบี่ ภูเก็ต สงขลา และ ตรัง เป็นต้น
- ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้แก่ ความปลอดภัย (ร้อยละ 52) คุณภาพของที่พักรับ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และอาหารไทย
- นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่หาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ในขณะที่เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางหาข้อมูลที่มีความสำคัญมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวในประเทศค่อนข้างมาก
- คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 สูง 4.22 ล้านคน (3.85 - 4.58 ล้านคน) เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 14.36

การอ่านค่าดัชนี

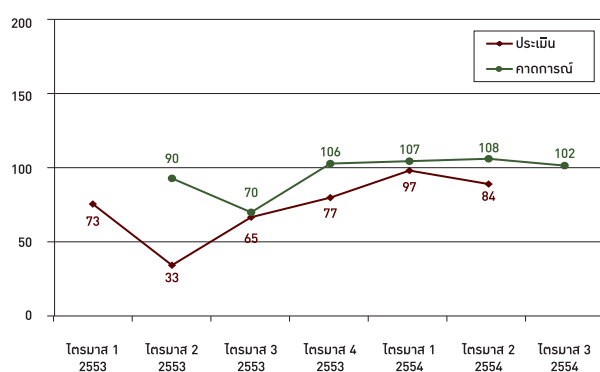
ดัชนีความเชื่อมั่นมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 200 โดย

- ค่าดัชนีสูงกว่า 100 หมายความว่าสถานการณ์ดีกว่าระดับปกติ
- ค่าดัชนีเท่ากับ 100 หมายความว่าสถานการณ์เท่ากับระดับปกติ
- ค่าดัชนีต่ำกว่า 100 หมายความว่าสถานการณ์แย่กว่าระดับปกติ

1. ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วประเทศในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2554 จำนวน 1,413 ราย พบว่า **ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการในไตรมาสที่ 2 ปี 2554 (เม.ย. – มิ.ย.) เท่ากับ 84** ผู้ประกอบการประเมินว่าสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวต่ำกว่าปกติเล็กน้อย โดยดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการได้ปรับตัวลดลงจากดัชนีความเชื่อมั่นในไตรมาสที่ 1 ปี 2554 (97) และต่ำกว่าการคาดการณ์ล่วงหน้าไว้เมื่อไตรมาสที่ผ่านมา (108) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของนักท่องเที่ยวในประเทศ ทั้งจากการเป็นช่วงใกล้การเลือกตั้ง แรงกดดันจากราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น และการแข่งขันที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะจากการเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการ และการแข่งขันจากผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียน

ภาพที่ 1 ดัชนีความเชื่อมั่นการท่องเที่ยวประเทศไทยปี 2553-2554

นอกจากนี้ การลดลงของดัชนีความเชื่อมั่น ส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบจาก **ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะปัญหาฝนตกนอกฤดูกาล และปัญหาภัยพิบัติที่เพิ่มมากขึ้น** โดยผู้ประกอบการถึงร้อยละ 85 ให้ความเห็นว่า การที่ฝนตกนอกฤดูกาลส่งผลให้ธุรกิจแย่ถึงแย่มาก และอีกร้อยละ 77 เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของภัยพิบัติทางธรรมชาติส่งผลให้ธุรกิจแย่ถึงแย่มาก

ส่วนประเด็นเหตุการณ์ความรุนแรงในตะวันออกกลาง มีผลต่อธุรกิจท่องเที่ยวของไทยค่อนข้างน้อย โดยผู้ประกอบการร้อยละ 74 ประเมินว่าเหตุการณ์ดังกล่าวไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อธุรกิจของตน

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 (ก.ค. - ก.ย.) เท่ากับ 102 ใกล้เคียงกับการคาดการณ์ในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าธุรกิจการท่องเที่ยวไทยจะสามารถกลับมาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงปกติ ถึงแม้ในช่วงไตรมาสที่ 3 นี้ จะยังคงมีความ

เสี่ยงในเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง โดยผู้ประกอบการร้อยละ 14 กังวลว่าสถานการณ์ทางการเมืองในไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 จะทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวแย่ลง ในขณะที่ร้อยละ 17 เห็นว่า ปัจจัยการเมืองจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 3 ปี 2554

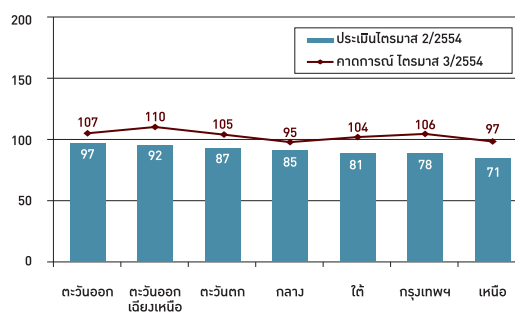
จากการสำรวจพบว่า ผู้ประกอบการได้มีการเตรียมความพร้อม และหากลยุทธ์ทางการตลาดใหม่ๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 โดยเฉพาะการนำเสนอสินค้าและบริการใหม่ๆ (ร้อยละ 35) การลดราคาสินค้าและบริการ (ร้อยละ 34) และ การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 28)

ผลสะท้อนจากภาคธุรกิจท่องเที่ยวต่อประเด็นการเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้ไปบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการร้อยละ 69 เห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจะไม่มีผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวของตน ที่เหลือร้อยละ 25 เห็นว่าจะส่งผลให้ธุรกิจท่องเที่ยวแย่ลงหรือแย่มาก และอีกร้อยละ 5 เห็นว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผลให้ธุรกิจท่องเที่ยวของตนดีขึ้นถ้ามีการนำเงินรายได้ไปพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

1.1 ดัชนีความเชื่อมั่นจำแนกตามภูมิภาค

ผู้ประกอบการในทุกภูมิภาคประเมินผลการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2554 ต่ำกว่าระดับปกติ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (71) กรุงเทพฯ (78) ภาคเหนือ (81) และภาคใต้ (85) ทั้งนี้ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพฯ เป็นภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมากที่สุด (เช่น ฝนตกนอกฤดู หรือภัยพิบัติธรรมชาติ) ส่วนผู้ประกอบการภาคเหนือยังคงมีปัญหาในการแข่งขันที่สูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ

ภาพที่ 2 ดัชนีความเชื่อมั่นการท่องเที่ยวประเทศไทยแบ่งตามภูมิภาค ไตรมาสที่ 2 - ไตรมาสที่ 3 ปี 2554

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการเกือบทุกภูมิภาคเชื่อมั่นว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จะกลับมาอยู่ในระดับปกติ และดีกว่าในไตรมาสที่ 2 ที่ผ่านมา โดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคกลาง (110)

1.2 ดัชนีความเชื่อมั่นจำแนกตามประเภทธุรกิจ

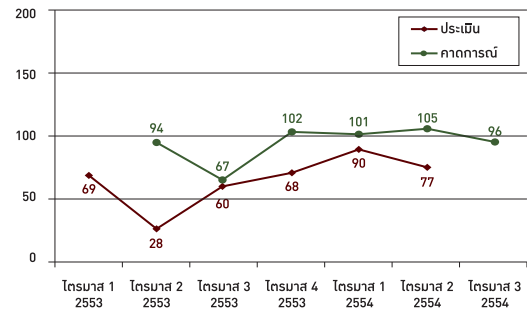
ผู้ประกอบการในเกือบทุกธุรกิจเห็นว่าการท่องเที่ยวในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2554 อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปกติ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว Inbound (71) โรงแรมที่ห้องพักราคาต่ำกว่า 1,000 บาทต่อคืน (73) และ ธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ (domestic) (77) ทั้งนี้มีเพียงผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง (109) ร้านขายของที่ระลึกและร้านค้าทั่วไป (104) และ ธุรกิจสปาและนวด (102) ที่ประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูงกว่าปกติเล็กน้อย

กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว โดยเฉพาะธุรกิจ Outbound และ Inbound เป็นกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิที่ประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด โดยผู้ประกอบการนำเที่ยวทั้งสองประเภทถึงร้อยละ 77 ประเมินว่าเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ธุรกิจของตนเองแย่มาก

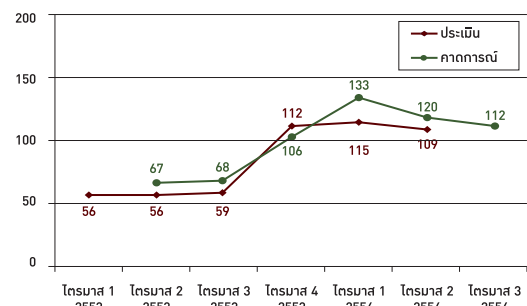
ส่วนการคาดการณ์สถานการณ์ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ผู้ประกอบการเกือบทุกประเภทธุรกิจเชื่อมั่นว่าการท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จะดีขึ้นและกลับมาอยู่ในระดับปกติ โดยผู้ประกอบการที่มีความเชื่อมั่นสูงสุดได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม (120) ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวด (113) ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง (112) และผู้ประกอบการธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (112)

นอกจากนี้ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ผู้ประกอบการร้อยละ 46 คาดว่าการแข่งขันในธุรกิจจะเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระดับปัจจุบัน โดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจนำเที่ยวทั้ง Outbound Inbound และ Domestic รวมทั้งธุรกิจโรงแรม และผู้ประกอบการในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก โดยปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ จำนวนคู่แข่งในธุรกิจเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 50) ปัญหาผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียน (ร้อยละ 30) และ ปัญหาการตัดราคาระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน (ร้อยละ 29)

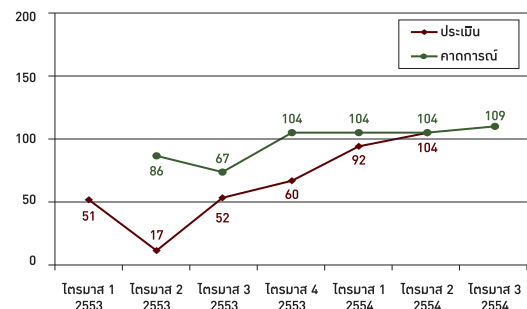
ภาพที่ 4 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจนำเที่ยว

ภาพที่ 5 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจขนส่ง

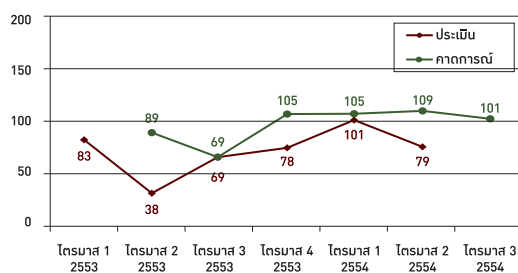

ภาพที่ 6 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจร้านขายของที่ระลึก และร้านค้าทั่วไป

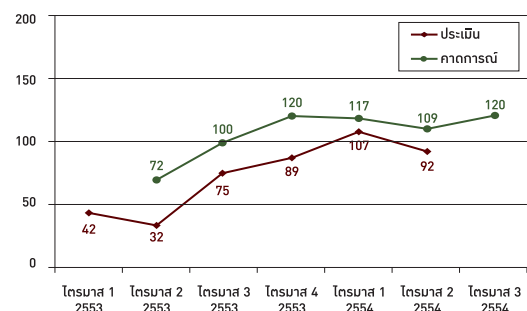

ดัชนีความเชื่อมั่นจำแนกตามประเภทธุรกิจ

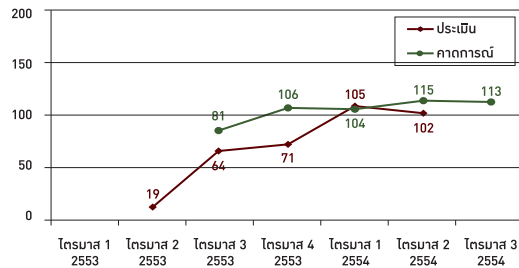
ภาพที่ 3 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจโรงแรม

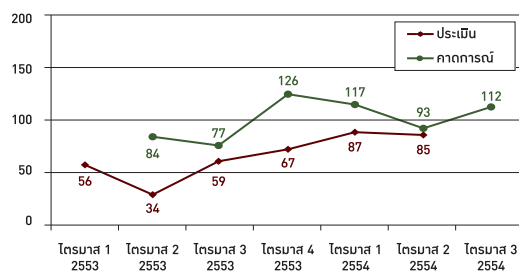
ภาพที่ 7 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจร้านอาหาร และเครื่องดื่ม

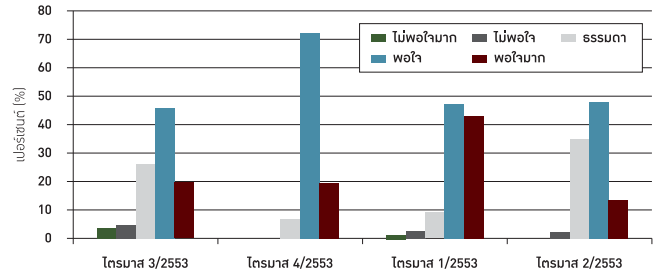
ภาพที่ 8 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจสปาและนวด

ภาพที่ 9 ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 10 ระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 4 ไตรมาสที่ผ่านมา

นักท่องเที่ยวร้อยละ 39 หาข้อมูลในการเตรียมตัวเดินทางท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตและอีกร้อยละ 39 ระบุว่าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ในการวางแผน โดยมีเพียงร้อยละ 8 ที่ใช้คำแนะนำจากครอบครัวและเพื่อน

ทั้งนี้ หากมีการเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้ไปบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44) เห็นว่า不会有ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ส่วนร้อยละ 35 จะท่องเที่ยวบ่อยลง ในขณะที่ร้อยละ 21 จะท่องเที่ยวมากขึ้น

2. ผลการสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยว

2.1 นักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสที่ 2 ปี 2554 จำนวน 247 ราย พบว่า ร้อยละ 70 เป็นนักท่องเที่ยวที่เคยมาประเทศไทยแล้ว (repeat visitors) และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56) เดินทางมาประเทศไทยเพื่อการพักผ่อน และเป็นการเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว (ร้อยละ 39) ซึ่งกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่ ได้แก่ การเที่ยวชมสถานที่ทางธรรมชาติ (ร้อยละ 64) การจับจ่ายซื้อของ (ร้อยละ 41) และ การทำสปา (ร้อยละ 34)

ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย คือ ความปลอดภัย (ร้อยละ 52) คุณภาพของที่พักร (ร้อยละ 45) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) และอาหารไทย (ร้อยละ 35)

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยลดลงเมื่อเทียบกับช่วงที่ผ่านมา โดยมีนักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 35 ที่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

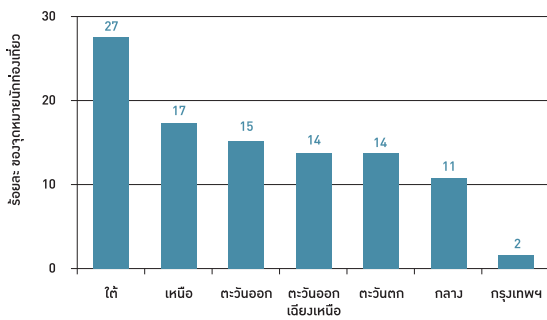
นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48) เห็นว่า การพัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เป็นมาตรการที่สามารถช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาได้แก่ การสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น (ร้อยละ 39) การพัฒนาคุณภาพของที่พักร (ร้อยละ 38) และการสร้างระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยว (ร้อยละ 37)

2.2 นักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 726 รายทั่วประเทศ พบว่าร้อยละ 44 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีแผนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศในช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 ลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 71 ในไตรมาสที่ 1 และ ร้อยละ 60 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2554 เนื่องจากเข้าสู่ช่วง Low Season ในหน้าฝน ส่วนแผนการท่องเที่ยวต่างประเทศอยู่ในระดับใกล้เคียงกับไตรมาสที่ผ่านมา

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่มีแผนการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกเดินทางไปเที่ยวในภาคใต้ (ร้อยละ 27) ภาคเหนือ (ร้อยละ 17) และภาคตะวันออก (ร้อยละ 15) ซึ่งถึงแม้จะเป็นช่วงฤดูฝนแต่จุดหมายหลักของนักท่องเที่ยวยังคงเป็นจังหวัดชายทะเล เช่น ระยอง ชลบุรี กระบี่ ภูเก็ต สงขลา และตรัง เป็นต้น

ภาพที่ 11 จุดหมายนักท่องเที่ยวชาวไทยไตรมาสที่ 3 ปี 2554

จากการสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีแผนเดินทางจะเป็นการเดินทางไปเที่ยวกับครอบครัว (ร้อยละ 43) และเพื่อนฝูง (ร้อยละ 38) และส่วนใหญ่เป็นการเดินทางด้วยพาหนะส่วนตัว (ร้อยละ 73) โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางกับบริษัททัวร์มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น

ปัจจัยหลักในการตัดสินใจท่องเที่ยวในไตรมาสที่ 3 ของปี 2554 ยังคงเป็นความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 58) ส่วนปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงมาได้แก่ ปัญหาภัยธรรมชาติ (ร้อยละ 55) ช่วงเวลาเทศกาลท่องเที่ยว (ร้อยละ 48) และราคาและคุณภาพของที่พักร (ร้อยละ 35) ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีความกังวลในสถานการณ์ทางการเมืองมากนัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัญหาภัยธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากขึ้นอย่างมาก โดยนักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 55 ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ทำให้เกิดภัยพิบัติมากขึ้นในปัจจุบัน มีผลทำให้การท่องเที่ยวของตลดลง และนักท่องเที่ยวร้อยละ

33 ตัดสินใจท่องเที่ยวลดลงมากจากปัจจัยภัยพิบัติ ทั้งนี้จากการสอบถามพบว่าคนที่ฝนตกแปรปรวน ไม่ตรงตามฤดูกาล มีผลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 85) รองลงมาได้แก่การเปลี่ยนแปลงในอุณหภูมิ (ร้อยละ 70)

สำหรับการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 56) รองลงมาได้แก่ ความปลอดภัย (ร้อยละ 51) ความสะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 44) และคุณภาพของที่พักร (ร้อยละ 39)

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72) หาข้อมูล หรือวางแผนล่วงหน้า ในการเตรียมตัวเดินทางท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ คำแนะนำจากครอบครัวและเพื่อน (ร้อยละ 44) และโทรทัศน์ (ร้อยละ 32) โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังคงเป็นแหล่งข้อมูลรูปแบบใหม่ที่นักท่องเที่ยวใช้ในการหาข้อมูลในการเตรียมตัวเดินทางท่องเที่ยวมากถึงร้อยละ 25

รูปแบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของผู้ประกอบการที่มีผลในการ

ตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุดได้แก่ แพคเกจที่พักราคาถูก (ร้อยละ 39) รองลงมาได้แก่ การใช้ภาพสวยๆ ในการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ (ร้อยละ 23)

นักท่องเที่ยวต้องการให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวปรับปรุง หรือพัฒนาคุณภาพการให้บริการในเรื่องของความสะอาดมากที่สุด (ร้อยละ 66) รองลงมาได้แก่ ความปลอดภัย (ร้อยละ 57) และการบริการของพนักงาน (ร้อยละ 41)

นโยบายที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน มากที่สุดคือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว (ร้อยละ 57) รองลงมาได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 46) และ การส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (ร้อยละ 43)

ผลสะท้อนจากนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อประเด็นการเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้ไปบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมหากเกิดขึ้นจริงจะมีผลต่อนักท่องเที่ยวร้อยละ 50 ท่องเที่ยวน้อยลงหรือน้อยลงมาก ร้อยละ 44 ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการท่องเที่ยว โดยมีเพียงร้อยละ 7 ที่จะท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับการเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว โดยภาครัฐจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นว่ารายได้ที่จัดเก็บได้จะต้องถูกนำไปบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. การท่องเที่ยวช่วงเทศกาล ไตรมาสที่ 3 ปี 2554

ไตรมาสที่ 3 ปี 2554 มีวันหยุดเทศกาลสำคัญคือ วันอาสาฬหบูชา-วันเข้าพรรษา และ วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ (วันแม่) ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชื่อมั่นว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลทั้งสอง จะอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ (122 และ 117 ตามลำดับ) โดยผู้ประกอบการจากทุกภาคธุรกิจ และทุกภูมิภาคให้ความเชื่อมั่นไปในทางบวกทั้งหมด (ดัชนีมากกว่า 100 ทั้งหมด) โดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้ประกอบการในกลุ่มธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจร้านขายของที่ระลึกและร้านค้าทั่วไป และธุรกิจสปาและนวด

นักท่องเที่ยวไทยมีแผนการเดินทางในช่วงวันอาสาฬหบูชา-วันเข้าพรรษาร้อยละ 29 และในช่วงวันแม่ร้อยละ 6 โดยเป้าหมายของนักท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดทั้งสองค่อนข้างกระจายไปตามจุดหมายหลักๆ ในภาคต่างๆ เช่น ชลบุรี ระยอง เขาใหญ่ หัวหิน และ อุบลราชธานี เป็นต้น ทั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการท่องเที่ยวครั้งนี้เพื่อพักผ่อน เยี่ยมครอบครัว และไหว้พระ

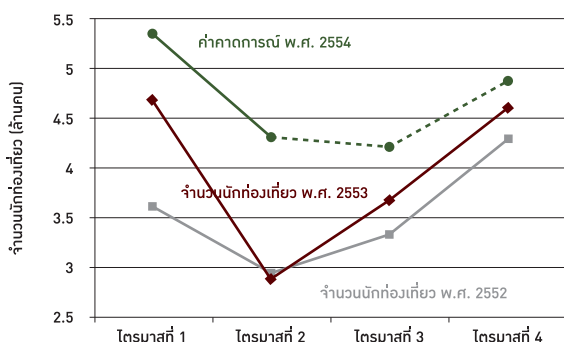
4. ค่าคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยว ไตรมาสที่ 3 ปี 2554

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงต้นปีพ.ศ. 2554 มีการขยายตัวอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับสถานการณ์ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากสถานการณ์ในประเทศที่มีความมั่นคงมากขึ้น การฟื้นตัวของการท่องเที่ยวในระดับโลก รวมทั้งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติบางส่วนที่เปลี่ยนจุดหมายการเดินทางจากประเทศญี่ปุ่นมายังประเทศไทย

จากข้อมูลของกรมการท่องเที่ยวเบื้องต้นรายงานว่า ในเดือน เม.ย. และ พ.ค. 2554 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรวมสูงถึง 1.50 และ 1.37 ล้านคน ซึ่งคำนวณแล้วคิดเป็นการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 35.17 และ 65.61 ตามลำดับ ทำให้คาดการณ์ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสที่ 2 ปี 2554 จะเท่ากับ 4.32 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 48.97 จากปี 2553

ทั้งนี้เหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิที่ญี่ปุ่นในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2554 ที่ผ่านมามีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นไม่มากนัก โดยในช่วงเดือนเม.ย. และพ.ค.ที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาในประเทศไทยทั้งหมด 9.00 และ 7.94 หมื่นคนตามลำดับ เพิ่มขึ้นจาก 7.22 และ 4.59 หมื่นคนในปี 2553 อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าการขยายตัวเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออก

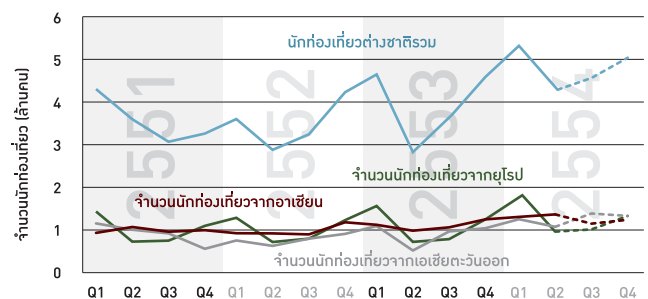
ภาพที่ 12 ค่าคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากแนวโน้มการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติดังกล่าว ทำให้ค่าคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 สูงถึง 4.22 ล้านคน (3.85 - 4.58 ล้านคน) เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 14.36 (นักท่องเที่ยวต่างชาติไตรมาสที่ 3 ปี 2553 เท่ากับ 3.69 ล้านคน) และทำให้ค่าคาดการณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติรวมตลอดทั้งปี 2554 ขึ้นต่ำอยู่ที่ 18.55 ล้านคน ทั้งนี้ หากจำนวนนักท่องเที่ยวช่วงปลายปียังคงมีการขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่องเหมือนในช่วงครึ่งปีแรก คาดว่าจะส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งปีสูงถึง 19.04 ล้านคน

ภาพที่ 13 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติตามภูมิภาคที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากอาเซียน ยุโรป และเอเชียตะวันออก โดยคาดว่า ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 จะมีนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกจำนวน 1.40 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 43.49 จากปี 2553 และมีนักท่องเที่ยวจากอาเซียนจำนวน 1.14 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.27 จากปีก่อน ส่วนนักท่องเที่ยวจากยุโรปจะเริ่มปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นกว่าในไตรมาสที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว โดยในไตรมาสที่ 3 นี้คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวจากยุโรปจำนวน 0.99 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.01 จากปี 2553 และจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในไตรมาสสุดท้ายของปี

ภาพที่ 13 ปริมาณนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิภาค

ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวจาก 3 ภูมิภาคหลักที่เดินทางมาในประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่สูง เนื่องมาจากการฟื้นตัวของการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมถึงในช่วงปี 2553 ที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบปัญหาความไม่สงบในประเทศ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีค่าต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และเมื่อสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ จำนวนนักท่องเที่ยวจึงปรับตัวกลับเข้าสู่แนวโน้มการขยายตัวตามปกติ

สำหรับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่สอง นอกเหนือจากเหตุการณ์สึนามิแล้ว ก็มีเหตุการณ์ภูเขาไฟที่ประเทศไอซ์แลนด์ และการระบาดของเชื้อแบคทีเรียอีโคไล (E. Coli Outbreak) ในทวีปยุโรป อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ทั้งสองไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของไทยในช่วงไตรมาสที่ 3 นี้

5. ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลในช่วงต้นปี 2554 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวในประเทศไทยมีการขยายตัวในอัตราที่สูงมาก โดยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องไปถึงช่วงปลายปี แต่อาจจะมีการขยายตัวแผ่วลงจากช่วงต้นปี เนื่องจากการปรับเข้าสู่ฐานปกติ แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนา และการสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นนี้

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการในประเทศยังเผชิญกับปัญหาภายในหลายประการ เช่นการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นของต้นทุน และการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการในประเทศเอง ทำให้ผู้ประกอบการยังมีความไม่แน่ใจในสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศมากนัก

เมื่อพิจารณาในแง่ภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก เป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวสูง อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความอ่อนไหวค่อนข้างมากกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งอุณหภูมิและฝน ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาค

ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังคงมีแนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมาก และดังนั้นการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแหล่งท่องเที่ยว และมาตรฐานการให้บริการยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย

5.1 ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ

ภาครัฐสามารถดำเนินนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวได้ 2 ทาง คือการกระตุ้นความต้องการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ในแง่ความต้องการการท่องเที่ยว ททท.ได้ดำเนินงานผ่านการประชาสัมพันธ์ และการจัดงานการท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ ซึ่งนับเป็นการช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี การดำเนินงานในส่วนนี้ภาครัฐควรเพิ่มการ

ประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความหลากหลายของลักษณะสถานที่ท่องเที่ยว และเทศกาลการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว และขยายฐานลูกค้าให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการให้บริการยังคงเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศ ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานการบริการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการกำกับดูแลกลุ่มผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้อง

5.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นสัญญาณที่สำคัญให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมกับการขยายตัวของกลุ่มลูกค้าต่างชาติ โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้แก่ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และคุณภาพของแหล่งที่พัก ซึ่งผู้ประกอบการควรเน้นการสร้างเชื่อมั่นในเรื่องดังกล่าว โดยเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวคือการประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายสังคมออนไลน์

นอกจากนี้แล้วผู้ประกอบการควรมีแผนการเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสี่ยงจากเหตุการณ์ในประเทศ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือความผันผวนของเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีความผันผวนมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการควรมีการเตรียมความพร้อม และความคล่องตัวที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทยคำนวณจากผลการสำรวจทัศนคติผู้ประกอบการเอกชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการสำรวจรายไตรมาส และรายปี เพื่อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและผู้วางแผนนโยบาย ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทยยังแยกได้ตามภูมิภาค และประเภทธุรกิจ

การคำนวณดัชนีนี้กระทำโดยการถ่วงน้ำหนักผู้ประกอบการเอกชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกๆไตรมาส โดยใช้ค่าถ่วงน้ำหนักตามแนวทางของ World Tourism Organization (UNWTO) ได้แก่

- ถ่วงน้ำหนักของการประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือธุรกิจของท่าน ในไตรมาสปี ใดๆ เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการท่องเที่ยวปกติที่ท่านคาดหวังว่าควรเกิดขึ้นในช่วงนี้ของปี
- ท่านคิดว่าผลของการประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือธุรกิจของท่าน ในไตรมาสที่จะถึงนี้ จะเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการท่องเที่ยวปกติที่ท่านคาดหวังว่าควรเกิดขึ้นในช่วงนี้ของปี

ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้จาก: ลดลงมาก (0), ลดลง (50), เหมือนเดิม (100), ดีขึ้น (150), หรือ ดีขึ้นมาก (200) จากนั้นจึงนำผลที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย โดยดัชนีที่มีผลดัชนีมากกว่า 100 แสดงว่าผู้ประกอบการประเมินว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวจะดีกว่าปีก่อนๆ นอกจากนี้ยังมีค่าตามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ประกอบการได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลอีกด้วย

สำหรับการสำรวจความเชื่อมั่นผู้ประกอบการในไตรมาสที่ 2 ปี 2554 นี้มีตัวแทนผู้ประกอบการเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถามทั้งหมด 1,413 ราย ส่วนการสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยว มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 726 ราย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด 247 ราย

ผู้ที่สนใจสามารถติดตามข่าวสารโครงการได้ที่เว็บไซต์ www.thailandtourismcouncil.org

สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.)

e-mail: info@thailandtourismcouncil.org